

# MPRA

Munich Personal RePEc Archive

## **Doha Round: the endless beginning**

Popa, Diana

"Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi, Romania

09. February 2011

Online at <http://mpa.ub.uni-muenchen.de/28764/>

MPRA Paper No. 28764, posted 09. February 2011 / 14:10

# DOHA ROUND: THE ENDLESS BEGINNING

- literature review -

Popa Diana  
Doctoral School of Economics  
„Alexandru Ioan Cuza” University of Iasi, Romania  
[diana-popa@hotmail.com](mailto:diana-popa@hotmail.com)

***Abstract.** This paper aims to research existing literature on the collapse of the Doha Round and its causes. The first part is a review of significant paper in the vast literature on the history of international trade from the end of the Second World War until the present, focusing especially, on the beginning of the Doha Ministerial Conference as part of World Trade Organization, but also, the results of the negotiations that followed it. The second part illustrated, briefly, some of the causes that led to this impasse, along with the diametrically opposed perceptions of developed countries and developing ones. The main conclusion is that although it would complete the negotiations within the Doha Development Agenda (DDA), on the contrary, the round is underway and can't be set a fixed date for completing it. The methodology used is based on reasoning deductive.*

**Key words:** International Trade, WTO, Doha Round, trade liberalization, failure.

**JEL Classification:** F13, F43, F51, F53, F59, G01

## 1. Introducere

La sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial, între direcțiile noii ordini internaționale pe care Statele Unite vor să o zidească, se regăsește și *liberitatea schimburilor*. La fel ca în alte domenii (al păcii, al monedei etc.) este vorba de a construi un „*dispozitiv instituțional*” care să organizeze această libertate. Astfel, globalizarea pieții debutează cu crearea Acordului General pentru Tarife și Comerț (GATT) la nivelul anului 1947, iar începând cu 1 ianuarie 1995, locul acestuia este cedat nou înființatei Organizații Mondiale a Comerțului (OMC), un forum menit să continue negocierile privind liberalizarea comerțului cu bunuri, servicii, drepturi de proprietate intelectuală etc., prin desființarea barierelor tarifare și netarifare, precum și pentru elaborarea de noi reguli în domeniile legate de comerț. Mai mult decât atât, acordurile din cadrul OMC, încheiate cel mai adesea, în timpul Conferințelor Ministeriale, prevăd un mecanism comun de

reglementare a diferendelor, prin care membrii își apără drepturile și reglementează neînțelegerile care apar între ei.

Un loc aparte în literatura de specialitate îl ocupă cea de-a patra întrunire, care s-a desfășurat la Qatar, datorită complexității și numărului mare de domenii negociate, dar și rezultatelor resimțite la nivel internațional, ce au urmat și care mai sunt așteptate.

Scopul acestui articol este de-a surprinde, pe cât posibil, aspectele definerii ale trecutului și prezentului Runderi Doha, văzută ca o unică oportunitate în vederea consolidării sistemului comercial multilateral bazat pe reguli non-discriminatorii și pregătirea acestuia pentru provocările secolului XXI [15, p. 387].

Principala problemă care neliniștește membrii OMC în special, precum și statele în calitate de observatori la activitățile instituției de factură mondială și literatura de specialitate, în general, este răspunsul la întrebarea cum s-a ajuns la impasul Runderi începută la Qatar acum aproape nouă ani și care va fi impactul acestui rezultat asupra schimburilor comerciale internaționale?!?

Literatura de specialitate este destul de actualizată în ceea ce privește cauzele neîncheierii Runderi Doha, precum și consecințele ce vor decurge în urma acestei crize instituționale a OMC [4, p. 580].

## **2. Nașterea Runderi Doha**

De la înființarea OMC au avut loc șapte Conferințe Ministeriale, considerate drept cadrul cel mai propice în vederea negocierilor unor domenii cu însemnătate diferită de la stat la stat [1], fiecare remarcându-se prin câteva trăsături esențiale, definerii pentru anii în care s-au desfășurat. Însă cea care a atras o atenție deosebită literaturii de specialitate este întrunirea de la Doha, Qatar, din perioada 9-13 noiembrie 2001 care a fost, prin participare și obiective, unul din principalele evenimente economice ale anului. Ea a reunit circa 3.000 de participanți, reprezentând guverne din cele 142 de state membre OMC, precum și din alte state care erau în proces de negociere a aderării la organizație.

Conferința s-a prelungit cu o zi peste durata preconizată inițial, putându-se, astfel, ajunge la rezultate pozitive în ceea ce privește evoluția sistemului multilateral de comerț și lansarea unor semnale adecvate de cooperare între state într-un moment în care economia mondială manifesta semne de încetinire a ritmului de creștere și se impunea relansarea ei [5, 31].

Documentele ce aveau să fie adoptate, au constituit ceea ce reprezentanți ai țărilor dezvoltate și ai celor în curs de dezvoltare au denumit „*Agenda de Dezvoltare de la Doha*” (ADD), aceasta fiind înainte de toate reflectată în Declarația Ministerială, care lansa un program

complex de negocieri comerciale multilaterale și stabilea programul de lucru al OMC pentru viitorii ani [7, p.1]. Sunt vizate negocieri pentru liberalizare într-o arie largă de domenii, de la cele tradiționale (agricultura și produsele industriale) la cele de servicii, introduse din 1995 în sistemul multilateral de comerț. Mai mult, pentru prima dată vor fi abordate progresiv alte domenii noi, dar deosebit de importante pentru dezvoltare, cum ar fi relația dintre comerț și investiții, cea dintre comerț și concurență și cea dintre comerț și mediu înconjurător. Totodată, se vizează negocierea de reguli multilaterale în domeniul achizițiilor publice și cel al facilitării comerțului. De asemenea, Conferința va adopta și o Declarație ministerială privind drepturile de proprietate intelectuală și sănătatea publică [5, p. 32].

Aria largă de domenii incluse în această rundă a oferit fiecărui stat participant posibilitatea de a găsi un echilibru în obținerea de avantaje și asumarea de angajamente, diferențele apărând la nivelul politicii comerciale abordate de fiecare stat membru în parte.

Discuțiile, îmbrăcate în expresia „*Agenda/Programul de Dezvoltare de la Doha*” subliniază, pe de o parte, că dezvoltarea este obiectivul esențial al Conferinței și pe de altă parte, că negocierile reprezintă jumătate din programul de lucru – cealaltă referindu-se la problemele cu care țările în curs de dezvoltare se confruntă atunci când vine vorba de punerea în aplicare a acordurilor existente [6, p. 526].

La Doha, miniștrii au decis în mod egal, să amâne datele limite pentru eliminarea subvențiilor la export pentru diferite țări în curs de dezvoltare și pentru acordarea unei protecții de către țările dezvoltate pentru brevetele farmaceutice și pentru datele de testare și de a se alătura problemelor cu care se confruntă țările care nu sunt în măsură să producă versiuni generice ale medicamentelor brevetate. A fost nevoie să se stabilească texte detaliate pentru punerea în aplicare a acestor dispoziții [5, p. 30].

Scopul inițial, însă, a fost acela de a se ajunge la un acord pe aproape toate subiectele de negociere până la 1 ianuarie 2005. Singurele excepții au fost negocierile privitoare la îmbunătățirea și clarificarea Memorandumului de înțelegere privind soluționarea litigiilor (termenul limită a fost 31 mai 2003 și ele nu au făcut parte, din punct de vedere tehnic, din „angajamentul unic” și negocierile privind un sistem de înregistrare a indicațiilor geografice pentru vinuri și băuturi spirtoase (termenul limită fiind a cincea Conferință Ministerială care avea să aibă loc în 2003) [15, p. 362]. Aceste termene au fost depășite și aceste date sunt intrate acum în istorie.

### 3. Runda Doha după Conferința din 2001

Datorită complexității lor, negocierile au progresat pe etape, fiecare dintre acestea reducând diferențele lor prin intermediul unor acorduri intermediare reprezentând acquis-ul, adică ceea ce s-a realizat până în prezent. Punctul de plecare a fost reprezentat de Declarația de la Doha care fixa câteva obiective vaste pentru Runda în sine, ținând cont de pozițiile divergente ale membrilor. Negocierile aveau ca scop găsirea unui teren comun și ajungerea, în cele din urmă, la un consens [9].

Prima întrunire care a urmat celei din 2001, de la Qatar, s-a desfășurat la Cancún în 2003. Aceasta nu a produs nicio schimbare în Programul de lucru convenit la Doha, încheindu-se fără ca macăr să se fi convenit asupra începutului unui text de negociere [6, pp. 527-528]. După prăbușirea Conferinței, membrii s-au regrupat și au încercat din nou, să convină asupra modalităților privind agricultura și accesul pe piețe al produselor neagricole (considerate problemele-cheie ale Rundei Doha), dar în iulie 2005 se vor ciocni de un alt eșec [15, p. 362].

În septembrie 2005, Pascal Lamy a fost numit Director general al OMC, iar odată cu aceasta, a fost reînnoit optimismul pierdut odinioară, acela că modalitățile ar putea fi adoptate în cadrul celei de-a șasea Conferințe de la Hong Kong, China, din decembrie 2005, de unde ar rezulta ideea, ca negocierile să fie încheiate până la sfârșitul anului 2006 [14, p. 363]. Pe lângă acestea, întrunirea a inclus și câteva cifre semnificative, cum ar fi termenele limită pentru a scăpa de subvențiile agricole la export (2013) și subvențiile la exportul de bumbac (2006), precum și un angajament în dezvoltare critică prin faptul că exporturile din țările cel mai puțin dezvoltate se vor bucura de acces liber, cel puțin până la 97%, după 2008 [4, pp. 580-583]. În ciuda discuțiilor intense care au continuat, membrii nu au fost în măsură să cadă de comun acord cu privire la diferențele în ceea ce privește chestiunile-dilemă, dar s-au pronunțat pentru finalizarea Programului de lucru de la Doha și încheierea cu succes a negocierile lansate în cadrul aceleiași Conferințe, la nivelul anului 2006 [5, p. 34].

Acesta a început cu o rafală de activități, dar fără niciun progres substanțial în reducerea diferențelor în pozițiile membrilor, determinându-l pe Pascal Lamy să suspende negocierile în iulie 2006, ca urmare a nerespectării termenului limită impus de către Autoritatea privind Promovarea Comerțului din SUA [5, pp. 34-35]. Acestea aveau să fie reluate, în mod oficial, în februarie 2007, iar proiectele de texte revizuite urmau să fie prezentate de către președinții celor două domenii problematice, în iulie 2007 [15, pp.363-364].

Eforturile suplimentare în vederea revigorării negocierilor nu au luat sfârșit, iar în cadrul unei mini-reuniuni ministeriale de la Geneva din iulie 2008, au fost înregistrate unele progrese în limitarea diferențelor în pozițiile membrilor cu privire la aspectele-cheie. Cu toate

acestea, unii autori nu prezintă această etapă ca fiind una de bun augur deoarece reuniunea a luat un start destul de prost [15, p. 365], dar atmosfera a fost foarte mult îmbunătățită de acceptarea SUA a unei reduceri de 70% în sprijinul său global în vederea denaturării comerțului. UE, de asemenea, a avut un cuvânt important în cadrul acestei întruniri în urma căreia a acceptat reduceri mari la tarifele sale și a ajuns la un acord privind bananele cu furnizorii națiunii celei mai favorizate [13, p. 8]. Însă, nu se putea vorbi, la acel moment, de finalizarea Rundei de negocieri comerciale multilaterale din simplul motiv că nu erau încheiate acorduri asupra tuturor celor 20 de domenii cuprinse în Programul de lucru din Declarația Ministerială de la Doha, cum ar fi asupra Mecanismului de Salvagardare Specială pentru țările în curs de dezvoltare. Astfel, o nouă tentativă de a conveni asupra modalităților de negociere a fost abandonată în decembrie 2008, după ce a devenit clar că pozițiile de tratative nu au evoluat în maniera sperată [15, p. 366]. Raza de optimism care apăruse la un moment dat pe chipul lui Pascal Lamy, se transformase în angoasă, provocată de prăbușirea unei noi încercări de a încheia Runda Doha și mai cu seamă, de pierderea credibilității în sistemul instituțional al OMC [4, p. 574].

Marea majoritate a susținătorilor OMC, printre care se numără și Jagdish Bhagwati, acuză SUA ca fiind „principalul jefuitor” în timpul Conferinței Ministeriale din 2008 [4, p. 575], ca urmare a declanșării uneia dintre cele mai grave recesiuni de la Marea Depresiune încoace, dar și din cauza alegerilor pentru noua conducere de la Casa Albă care i-au stopat într-un fel sau altul și pe ceilalți membri OMC în ceea ce privește ajungerea la un consens asupra celorlate puncte problematice. Cu referire la acest aspect, Pascal Lamy, afirma că un nou impuls de a încheia Runda de la Doha nu poate să înceapă până când SUA nu sunt pregătite să preia cârmuirea statului [15, pp. 366-370]. De cealaltă parte a baricadei, apar idei conform cărora, colapsul 2008 nu a fost în întregime străin, ci mai degrabă, o scenă reapărută din trecut [4, p. 580], altfel spus, aceeași Conferință, doar că desfășurată într-o perioadă diferită.

Anul care a urmat a fost lipsit de progrese veritabile, însă cu toate acestea, în septembrie 2009 în Pittsburgh, liderii G-20 au promis, din nou, încheierea Rundei Doha până la sfârșitul anului viitor [17]. În aceeași ordine de idei, întâlnirea ministerială de la Geneva din decembrie 2009 s-a încheiat fără nici o evoluție esențială, reafirmând doar termenul limită de încheiere a Rundei ca fiind 2010. Toate ca toate, însă Runda de la Doha rămâne încă un *insucces* [4, 580].

#### **4. Considerații asupra eșecului Doha**

Lansată în speranța că ar insufla o viață nouă în economia globală care a intrat într-un declin în urma atacurilor din 11 septembrie 2001 și că ar consolida sistemul comercial multilateral care să îi permită să facă față provocărilor secolului XX [15, p.361], Runda de la

Doha este deja cel mai lung set de negocieri comerciale multilaterale din istoria omenirii [17]. Aceasta moștenește de la predecesorii săi un testament cu progrese imense, dar se confruntă, de asemenea, și cu preocupări fără precedent. Tocmai acestea sunt cele care au făcut-o atât de cunoscută prin păreri pro și contra în literatura de specialitate, fără a fi scoase în evidență în adevăratul sens al cuvântului. Însă, cum toate au un început, era și timpul să se încerce o enumerare a *principalelor elemente* care au stat la temelia *impasului Rundei Doha*.

În primă fază, incompatibilitatea Agendei de Dezvoltare cu ideea de mercantilism [4, p. 583] aplicată de către unele state, poate fi considerată una dintre cauze. Este bine cunoscut faptul că Runda Doha a fost menită să fie o rundă de dezvoltare, cu un obiectiv clar definit de liberalizare a comerțului cu condiția ca țările în curs de dezvoltare să nu fie marginalizate sau supuse dezavantajului [6, p. 530]. Însă accentul inițial s-a transformat rapid în unul neclar și decolorat. Unii observatori din țările dezvoltate [4, pp. 583], chiar cred că eticheta de dezvoltare tinde să distanțeze părțile puternic interesate (întreprinderile și industriile) care ar putea crede că negocierile comerciale de la Doha ar fi doar acte de caritate și de aceea, găsesc puține stimulente pentru a participa. Ei susțin că țările dezvoltate percep în principiu, Runda de la Doha ca o altă negociere comercială în care se poate insista pentru deschiderea pieței către țările în curs de dezvoltare mai mari, cum ar fi China, India și Brazilia. Un exemplu în acest sens este oferit de SUA sau UE atunci când vine vorba despre condiționările pe care le realizează în vederea reducerii subvențiilor agricole privind concesiile altor membri, țări în curs de dezvoltare, în special. Însă, acestea din urmă, refuză de cele mai multe ori să facă concesiile înainte ca țările dezvoltate să depună angajamente substanțiale în domeniul protecției agriculturii, considerată a fi „politica de pe marginea prăpăstiei” [1] din simplul fapt că a blocat frecvent procesul de negociere. Acțiunile mercantiliste venite din partea SUA și a unor țări din UE, concretizate prin protecționism agricol excesiv, au condus spre distorsiuni enorme pe piața globală. Mai mult decât atât, rezultatele Rundei Uruguay au permis țărilor dezvoltate să continue practica lor veche de subvenții agricole generoase, descurajând astfel, țările în curs de dezvoltare care acum doresc să stabilească acest dezechilibru în cadrul Rundei Doha [4, pp. 583-587]. În concluzie, datorită așteptărilor diferite din urma Rundei, tensiunile enorme dintre Nord și Sud (adânc înrădăcinate, de altfel) din cadrul negocierilor comerciale au un ecou inconfundabil.

De asemenea, o nouă geografie de putere definită de creșterea recentă a economiilor emergente, membre ale grupurilor BRIC sau BRIMC, a contribuit, fără îndoială, la acest impas. În aceste condiții, Runda Doha ar putea fi considerată o dificultate, o incorectitudine, o irelevanță [4, p.595] în ceea ce privește legătura dintre membrii celor două lumi.

Ca o cauză secundară poate fi amintit mediul steril pentru negocierile comerciale, reprezentat de factori adversi care au subminat șansele unei runde de succes [4, pp. 584-587]. Este vorba despre: situații recente politice interne din partide importante de negociere, cum ar fi Statele Unite, UE, și India, care nu au fost supuse concesiilor comerciale, conducând la o lipsă generală de sprijin politic pentru o afacere de succes. Apoi, criza financiară născută pe Wall Street s-a răspândit rapid în întreaga lume, înghețând astfel, comerțul global și dând naștere unor sentimente protecționiste. Un alt factor negativ a fost ilustrat de absența Autorității guvernamentale de Promovare a Comerțului American, cunoscută anterior ca "autoritatea fulger" [16] care din perspectiva occidentalilor ar fi grăbit încheierea Runde de negocieri comerciale.

Acest colaps continuu și reluările succesive din procesul de negociere au transmis un sentiment de defetism și au scos la iveală neputința printre delegați. Iar din cauza condițiilor economice și politice din ultimii ani, precum și lipsa voințelor politice sau de capital dintre membrii OMC, rezolvarea cu succes a Runde Doha, rămâne, fără îndoială, o "chestiune durabilă" [11, p. 525].

## **5. Concluzii**

Runda de la Doha a avut o istorie lungă și schimbătoare de la lansarea sa în noiembrie 2001, cu toate că optimismul prezent inițial, în rândul membrilor OMC anunța ca termen limită anul 2005. Scopul pentru care a fost atât de cunoscută era de a ajuta țările sărace să prospere prin intermediul schimburilor comerciale, dar în aproape nouă ani de atunci, discuțiile s-au poticnit în mod repetat, iar marile puteri comerciale s-au ciocnit pe propuneri de reducere a tarifelor și subvențiilor de la produsele alimentare până la cele chimice [20], neatingându-și țelul.

Literatura de specialitate tratează în amănunțit problematica articolului, cea referitoare la impasul Runde și din cauza cui s-a ajuns unde s-a ajuns, subsemnatul, axându-se doar pe identificarea principalelor cauze, cu mici exemple ilustrative preluate din articolele analizate, urmând ca, pe viitor, atenția să fie focalizată doar asupra problematicii.

Concluzia articolului este că responsabilitatea de a încheia Runda Doha în vederea încetinirii economiei globale este o sarcină colectivă și am vrea să sperăm că membrii OMC se vor apropria de această provocare, iar în curând, vor lua deciziile necesare care ar crea o platformă pentru încheierea Runde de la Doha [15, p.390] și asta deoarece, numeroase studii indică faptul că un succes al Runde ar impulsiona comerțul internațional și ar spori bunăstarea la nivel mondial, cu câteva miliarde de dolari.



## Bibliografie

- [1] Adler, M., Brunel, C., Hufbauer, G. C., Schott, J. J. [2009], *What's on the Table? The Doha Round as of August 2009*, Peterson Institute for International Economics, Working Paper Series, August, accessed in <http://www.iie.com/publications/interstitial.cfm?ResearchID=1279>
- [2] Bouët, A., Laborde, D. [2008], *The potential cost of a failed Doha Round*, International Food Policy Research Institute (IFPRI), Nr.56, accessed in <http://www.ifpri.org/publication/potential-cost-failed-doha-round>
- [3] Bouet, A., Laborde, D. [2010], *Assessing the potential cost of a failed Doha Round*, World Trade Review, Vol. 9, Nr. 2, pp. 319-351, accessed in <http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=7480520&jid=WTR&volumeId=9&issueId=02&aid=7480512>
- [4] Cho, S. [2010], *The Demise of Development in the Doha Round Negotiations*, Texas International Law Journal, Vol. 45, pp.573-600, accessed in <http://www.tilj.org/journal/45/cho/>
- [5] Curtis, J. M., Ciuriak, D. [2010], *The Nuanced Case for the Doha Round*, Trade Policy Research, accessed in [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=1548089](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1548089)
- [6] Deardorff, A., Stern, R. M. [2009], *Alternatives to the Doha Round*, Journal of Policy Modeling, Vol. 31, pp. 526-539
- [7] *Declarația ministerială de la Doha*, [2001], accessed in [http://www.wto.org/french/thewto\\_f/minist\\_f/min01\\_f/mindecl\\_f.htm](http://www.wto.org/french/thewto_f/minist_f/min01_f/mindecl_f.htm)
- [8] Dowling, S. [2008], *WTO Failure Reflects Changing Global Power Relations*, accessed in <http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,569027,00.html>
- [9] ICTSD [2009], *Le cycle de Doha sera au cœur de la ministérielle de l'OMC de novembre décembre*, Passerelles Synthèse, Vol. 10, Nr. 13, accessed in <http://ictsd.org/i/news/59138/>
- [10] Jones, K. [2010], *The Doha Blues: Institutional Crisis and Reform in the WTO*, World Trade Review, Vol. 9, Nr. 3, pp. 535-538, June, accessed in <http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=7809789&jid=WTR&volumeId=9&issueId=03&aid=7809787>
- [11] Hoekman, B., Martin, W., Mattoo, A. [2010], *Conclude Doha: it matters!*, World Trade Review, Cambridge University Press, Vol. 9, pp. 505-530, July, accessed in <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7809826>

- [12] Hoekman, B., Nicita, A. [2010], *Assessing the Doha Round: Market access, transactions costs and aid for trade facilitation*, The Journal of International Trade & Economic Development, Vol. 19, Nr. 1, pp. 65-79, March, accesed in <http://www.informaworld.com/smpp/35206308947168580/content~content=a918908216~db=all~jumptype=rss>
- [13] Hufbauer, G. C., Schott, J. J., Wong, W. F. [2010], *Figuring Out the Doha Round*, Policy Analyses in International Economics, Vol. 91, June
- [14] Kandiero, T., Ndikumana, L. [2009], *Supporting the World Trade Organization Negotiations: Looking Beyond Market Access*, accesed in <http://vox.cepr.org/index.php?q=node/4295>
- [15] Kessie, E. [2009], *The Doha Development Agenda at a Crossroads: What Are the Remaining Obstacles to the Conclusion of the Round?*, European Yearbook of International Economic Law, Vol. 1, partea a 3-a, pp. 361-390, accesed in <http://www.springerlink.com/content/n633757160443555/>
- [16] Krishnan, A. [2008], *Brief Analysis of the Failure of the Doha Development Round*, Working Paper Series, November, accesed in [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=1511284](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1511284)
- [17] Palmer, D., Ennis, D. [2009], *G20 leaders pledge quick action on Doha deal*, accesed in <http://www.reuters.com/article/idUSTRE58O5MO20090925>
- [18] Pritchard, B. [2009], *The long hangover from the second food regime: a world-historical interpretation of collapse of the WTO Doha Round*, Agriculture and Human Values, Vol. 26, Nr. 4, pp. 297-307, accesed in <http://www.springerlink.com/content/c26277k35j880r42/>
- [19] *Raportul anual al OMC*, [2010], accesed in [http://www.wto.org/french/res\\_f/publications\\_f/anrep10\\_f.htm](http://www.wto.org/french/res_f/publications_f/anrep10_f.htm)
- [20] Reuters bureaux [2009], *G8 plus G5 agree to conclude Doha in 2010*, accesed in <http://www.reuters.com/article/idUSTRE5665MK20090708>

### **Mulțumiri:**

"Cercetările au fost finanțate din Fondul Social European de către Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 [proiect POSDRU/CPP 107/DMI 1.5/S/78342]"